

FAMILLIA.

BUDA-PESTA

24 Augustu st. v.

5 Septemvru st. n.

Va esí joi'a si duminéc'a.

Redacțiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 63.

ANULU XIV.

1878.

Pretiuu pe unu anu 10 fl.

Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

E i.

Într'o dî cu veselu sóre,
Într'o dî de serbatóre,
Mai ântâiu te-am vediutu eu;
Si de-atunci a mea gândire,
Si-alu meu sufletu în gelire,
Ratecescu în dorulu teu.

Câte sîópte, câte stele,
Câte flori de prin valcele,
Câti varatici trandafiri;
Tóte, tóte-mi spunu de tine,
Me 'mpresóra de suspine,
Si de jalnice gândiri.

Câci unu ochiu mai cu dulcétia
Si unu zimbetu plinu de viétia
C'alu teu zimbetu nu gasesci;
Tu rapesci si-omori de-odata
Animiór'a sfașiata,
Unde-odata lungu privesci.

Fára tin' pe-a lunei cale,
Totulu tace, totu e 'n jale,
Ori ce locu îmi e pustiu;
Nu-i verdétia, nu-i placere,
Si a vietii mângalere,
Eu mi-o aflu în sicriu.

Vino draga! vin' la mine!
Si m'alina de suspine,
Ce me baga în morméntu;
Ori sdobresce-mi totu în lume,
Doru, sperantie, visuri, nume,
Si-ori ce 'n mine am mai sântu!

I. Silviolu.

Schitie de caletoria.

XXII.

Goronulu lui Horia si morméntulu lui Iancu.

Cu o dulce sperantie sosiramu la Baia-de-Crisiu, câci credeamu, câ dupa atâte petreceri si nopti de nedurmire, în fine aice ne vom puté odihni dupa placu.

Sperantie'ná nóstrea se întemeiá pe acea credintia, câ în orasiulu acest'a a trecutu veselí'a si acuma e linisce. Cugetamu, câ Baia-de-Crisiu sémena unui cuiú desiertatu, din care inteligintí'a a sburatu în

tóte partile lunei ungresci, si astfel acolo trebuie sé fia tacere. Capital'a unui comitatu, alu carui nume s'a stersu, ne oferíá cele mai blânde prospecte de recreatiune.

Înse realitatea sufflá în curéndu acésta sperantie cladita pe nesipu. În Baia-de-Crisiu avuramu place-rea a ne convinge, câ fratietatea románésca nu numai acolo înfioresce, unde e mare numerulu celor ce potu si vreu a o professá, ci ea respândesce farmeculu seu si în cercuri mai mici.

E dreptu, câ inteligintí'a romána din Baia-de-Crisiu mai tóta s'a împrastiatu; dar totusi au mai remasu câtiva si acolo, cari — tocmai pentru câ sânt pugini — par câ sânt de parerea, câ au d'a fi cu atátu mai ospitali, câci ei trebuie sé represinte tóta vechi'a iubire fratíesca a celor departati.

Nedreptatea despotica póte sé calce în picíóre drepturile cele mai sante ale natiunii románe; nu va stinge înse nici odata iubirea cu care unu Românú primesce pe confratele sen. . .

În sér'a prima petrecuta în Baia-de-Crisiu uitaramu, câ sântemu obositi si voimu sé ne odihnimu. Ospitalitatea afabila a amicului meu George Secula si a gentilei sale dómne consórté nu ni-a mai lasatu timpu sé ne uitámu si la orologiu, sé vedemu câte óre-su. Asiá apoi când ne culcaramu, nu mai putea fi vorba sé ne putemu odihni deplinu. Dar ni s'a promisú, câ în sér'a urmatóre ne vom culcá mai de timpuriú, si acés'a ne însufflá sperantie.

Díu'a urmatóre o petrecuramu în convenire cu amicii si cunoscutii de acolo. De câtra séra facuramu o excursiune interessanta.

Baia-de-Crisiu zace în mijloculu unor locuri istorice importante pentru noi Románii. Din pãrtile aceste a esítu rescól'a lui Horia; colo în biseric'a dela Mestécanu si-a adunatu ómenii acestu martiru; acolo i-a juratu a sfarmá jugulu umilitoru si a luptá pentru egalitate; de acolo a pornitu rescól'a care a încinsu în focu si a stropitu cu sângé acei munti si acele vái; fia-care satu, fia-care munte, délu si movila, fia-care vale, riu si padure, a fost teatrulu unor întêmplári memorabile, fia-care ar puté sé povestésca episóde interessante din luptele petrecute în ele. . .

Aice traí Avramu Iancu totu restulu vietii sale; acele paduri ascundu suspinele lui, si acele riuri au dusu la vale lacrimile sale; acestu echo repetiá plângerile fluierului seu gelnicu, — si acestu paméntu contíne acuma cosciugulu lui. . .

Tóte, tóte trecura. . . Tradarea facú o fine tragica vietii lui Horia, rót'a barbarismului i frânse corpulu în Alba-Iulia; dar în Zarand, în comun'a Tiebea, elu are unu monumentu seculariu, unu goronu

giganticu, care i conserva numele, căci poporul l'a numitu „Goronulu lui Horia.“

Multe vécuri mai sburara,
Goronulu totu stá în tíera,
Si nu-lu frânge geru si plóia,
Fulgerile nu-lu îndóia,
Elu stá vecinicu si vénjos,
Totu privindu la vale 'n jos . . .

Figur'a ratecinda a lui Iancu nu mai deştepta în poporatiune suvenirea unor timpuri de lupta naționala; dar mormântulu lui invita la pietate pe toti trecătorii. Si trecu multi pe acolo, căci mormântulu se afla tocmai lângă drumulu tíerii, în tîntirimulu bisericeii din Tiebea, abia câti-va pasi de „Goronulu lui Horia.“

Istoricu arbore!

Horia celu sfarmatu în róta,
Si cu Jénsulu glót'a-i tóta,
A siédutu adese ori
Jos la umbr'a-i pâna 'n dñori;
Iéra Iancu celu vitézu
Dórme vecinicu sub elu adi! . . .

Goronulu lui Horia, si mormântulu lui Iancu! Ce puncte memorabile! Dóue epoce in istori'a româna. Cátu de aprópe stau aice unulu de altulu; dar câte suspine s'a nadasítu, câte lacrimi s'au versatu, ce suferintie cumplite s'au înduratu si cátu sânge a cursu — dela unulu pâna la celalaltu!

Nici odata n'am întratu în vr'o biserica cu mai mare pietate, decâtu în tintirimulu bisericeii din Tiebea. Aice am zaritu de odata dóue altare naționale.

Cu adâncă emotiune me apropiái de celu d'ântâiu, si privii cu admirare colossalulu goronu alu lui Horia, pe care îl cântasem înainte de a-lu vedé. Unulu din societate, unu tineru ingineru, ilu mesurá; periferi'a-i erá de 9 metri si 3 deci-metri.

Stateam uimitu înaintea acestui productu estrordinaru alu naturei, si spiritulu meu recapitulá viéti'a si faptele barbatului, care i-a împrumutatu numele seu. Astfel adâncitu în negur'a trecutului, sub impressiunea unui simtiementu de melancolia, rupsei câteva frundie de suvenire.

Apoi me apropiái de altarulu alu doile. Mormântulu lui Iancu, durere, nu este asiá de grandiosu cá si monumentulu lui Horia. Caus'a este, cá acest'a s'a facutu de cátra êns'asi natur'a; ér acela e lucrulu unor mâni omenesci, cari afara de pietate n'a avutu la dispositiune alte mijlóce.

Dar nu numai cá monumentulu acest'a nu e atâtu de grandiosu cá si celalaltu, dar nu-i nici macaru cuviinciosu memoriei barbatului, ale carui oseminte zacu sub elu. Natiunea româna a uitatu préiute cine a fost Iancu; iér déca n'a uitatu, nu si-a adusu aminte, cá acestui apostolu alu românismului trebuie sê-i aredice unu monumentu.

Avram Iancu nu are înca monumentu. O cruce fórte primitiva si de pétra comuna nu póte fi monumentulu lui. Acést'a e monumentulu indolintiei românesci.

Asiá dara impressiunea ce produce vederea acestui mormentu nici decâtu nu este placuta. Ea lovesce fâra crutiare în cultulu nostru naționalu pentru persón'a, activitatea si memori'a lui Iancu; ea sfarma cele mai frumóse ilusiuni ale nóstre.

E tristu a vedé, cá barbatulu care si-a sacrificatu tóta viéti'a pentru natiunea sa, idolulu poporului românu, regele muntilor, — zace adi parasitu, uitatu de toti.

Acést'a e recompens'a unei națiuni?
Si cá impressiunea sê fia si mai neplacuta, crucea pórtá urmatórea inscriptiune monstruósa:

AV-
RAM
IAN-
CU
Adv. Pref.
Leg. Gem.
rom.
in a.iii
1848, 9
† 1872.

. . . Dar nu mai privii inscriptiunea, uitai si crucea, si nu vedeam decâtu mormântulu. Me 'nchinai, smulsei câteva fire de iérba, căci flóre nu gasii, le pusei în portfoiu, si ne rentórseramu la Baia-de-Crisiu.

Iosifu Vulcanu.

Maritata si totusi fara barbatu.

— Romanu americanu, de Mrs. May Agnes Fleming. —

(Urmare.)

În tacere ominósa mánca ea mai departe, si Ulrich dupa ce închise usi'a dupa sine, oftá adâncu si grabi de a lungulu stradei.

Elu ajunse timpuriu la teatru, cá nici când de alta-data si Tinsel si Spangle se felicitara pentru efectulu învinuirii lor.

În decursulu celor cinci acte ale dramei cugetulu lui Ulrich erá totu la parculu Lane, — pentru acea jocá elu falsu ori nici cum. Cu usiorare nespusa priviá elu perdéu'a pentru ultima óra cadíendu si publiculu iesíndu în nóptea luminósa. Erau 11 óre. Fâra de voia își îndreptá pasii spre parculu Lane. Cas'a însemnata erá usioru de aflatu, o zidire înnalta întunecósa, alu careia frontu aristocraticu erá iluminatu de multe lumini.

— Pentru ce nu m'a chiamatu ea la o óra? — cugetá Ulrich. Ddieu scie, cum voiu puté așteptá atât'a timpu!

Lun'a erá luminósa, stelele nenumerate luciau, nóptea erá placuta cá vér'a. Elu își puse mânilé în busunariu, si mergea încetu într'acolo. Ce pretindea ea óre dela dânsulu? Recercá-lu-va óre sê o conduca la Paris? Asupra unui caracteru resolutu putea Ulrich totu-de-una sê influintieze?

Din numerósele turnuri ale metropolei suná o óra.

Ulrich își aprinse o tígara si se asiédia pe unu locu liberu, alu carui arbori la luna aruncau umbre lungi.

Ce nópte lunga! si cum se va finí!?

Dóue óre!

Elu se sculá, căci se îndepartá binisioru de parculu Lane, si voia a se rentórece mereu.

Unu pazitoru ilu priviá scrutându, unii ómeni treceau pe lângă elu, unele birje întárdiate mai duraiu pe strada, în aristocraticulu apusu înse tóte erau în tacere, si mute. Unu simtiementu de pietate respectuósa cuprinse pe acestu omu tineru, privindu elu la miraculosulu firmamentu stelosu si cugetându

la acela carele sustiène în mân'a sa acestu orasiu dormitându.

Înainte de ce anunçiă clopotulu ór'a a trei'a, elu se află înaintea grandiosei zidiri întunecóse din parculu Lane.

Tóte erau în tacere. Elu se opri la gratiele din dosu si priviá în sus la cas'a posomorita. De odata fãra de veste simti o mâna rece pe mân'a lui.

Înspaimântatu se întórse, o femeia stetea lângã elu.

— Tacere, tacere! — i sîopti ea. Dta esti Ulrich Mason?

— Eu.

— Spune-mi numeie damei care te-a poftitu.

— Olivia Lyndilh.

— Har Domnului. Urméza-me, dara câtu se póte în pasi usiori!

Femei'a erá o fintia subtila, nalta, înse nu erá Miss Lyndilh.

— Eu sîm crescatórea pruncei, — i respunse ea la întrebarea lui muta, — desculcia-te, càci celu mai micu sgomotu ne póte tradá.

Ulrich ascultá, de si nu pricepea întielesulu cuvintelor ei. Crescatórea pruncei? Ce are elu de a face cu o prunca? Miss Lyndilh nu e prunca.

Dar nu erá timpu de a întrebá asiá ceva. Elu urmá conducátorei si ajunse numai de câtu într'o halla înnalta cu tapeturi.

Statuele de marmore, cari o decorau, stateau fantomaticu în lumin'a palida a lunei. Nisce trepte late si elegante conduceau la unu coridoru lungu cu usi multe. Conducátoreá tacéndu deschise un'a dintre acele usi, i facú semnu sè între. Acuma elu se află într'o sala mare, slabu iluminata de câteva lumini de cêra, acarei splendóre întrecea tóte, ce Ulrich a vedútu vr'odata.

— Pesterile de corale potu fi frumóse locuintia, — cugetá Ulrich, — eu înse asiú preferi acestu edificiu posomoritu din parculu Lane.

— Aştepta aci, — dîse ea laconicu, si disparú de dupa o perdea.

Dupa unu momentu aparú Miss Olivia Lyndilh. Ea erá într'o rochia alba, perulu despletitu, si ochii ei cei negrii — în faci'a-i palida si slabita — pareau mai mari si mai negri de câtu mai nainte.

Ea ilu prinse de mâna si privi în faci'a lui cu seriozitate.

— Am sciutu, cà vei vini, si cà potu contá pe dta, — dîse ea încetu, — te-am recercatu sè vini la mine în o cauza fórté împortanta. Mâne, nu, astadi e diú'a cununiei mele.

— În adevèru, — respunse Mr. Mason; — bun'a cuviintia cerea, cà si elu sè dîca ceva, dar elu nu pricepea ce voiá dam'a sè împartesiésca.

— Eu sîm încungîurata de inimi, cari se numescu amici; sîm silita a me maritá dupa unu barbatu pe care nici nu-lu stimezu, nici nu-lu iubescu, — continuá Olivia. Ce va fi de mine, nu-mi pasa; înse iubescu o fintia, si voiescu sè o mântuiescu, sè nu o lasu în mânilé acelor ómeni cari imi nimicira existenti'a. Spre a puté dispune de ea, promisei a me maritá dupa acela pe carele mi l'a destinatú tutorulu meu. Dupa cununia vom caletori îndata la Italia, si nu voiescu a-mi lasá prunc'a sub ingrigirea lui G. Lyndilh. În elu nu potu, si nu voiescu a me încrede; elu ar stinge acést'a frageda fintia, precum a frântu viéti'a

mea. Prunc'a mea trebuie îndepartata fãra de scirea unchiului meu, si nu am nici unu amicu caruia neconditionatu m'asiú puté încrede de câtu pe dta. Pentru acést'a te-am rugatu sè vii. Nascerea ficei mele e unu secretu adâncu. Dta trebuie sè o primesci si sè o cresci, cà si când ar fi a dtale. O! nu-mi refúsá rugarea; vei fi bine remuneratu, si îndata ce mi-va stá în putintia, te voiú absolvá de respundiabilitate. Aibi îndurare de acést'a fintia parasita si de nefericit'a ei mama! Dta ai o ânima buna, mi-ai ajutatu deja odata, ajuta-mi iérasu, si Ddieu te va respláti!

Cu o maniera emótionata ea ilu apucá de mâna oftându. Ulrich stetea ca împetritu.

— Primesce acestu portfoiu în care se afla o suta de pundi. În momentulu acest'a nu am mai multu; dar câtu mai curéndu iti voiú mai tramite. Dta nu poti, nu trebuie sè refusedi. Aibi indulgentia de unu momentu, sè aducu fetiti'a!

Ea se departá. Ca ametitu priviá Ulrich la portfoiu. O fetitia? Fetiti'a ei! Mai cà ameti.

Ea se rentórse. Fetiti'a erá învelita într'unu shawl mare. Apropiându-se de Ulrich, ea aruncá velulu la o parte, cà sè se vedía faci'a-i de ângerasiú.

— Î-am datu ceva adormitoriu, cà sè fia în pace! Privesce, câtu este ea de amabila! O, tu pré iubi'ta mea! tu ângerasiulu meu!

Si ea i acoperi faci'a mica cu sarutári duióse.

În casa se audí la 'ndepartare deschidéndu-se o usia.

Crescatórea înspaimântata întrá iute.

— Dsióra, Mr. Lyndilh are urechi pré simtitóre; predá fetiti'a acestui domnu si nu mai perde nici unu momentu!

Apoi crescatórea luá fetiti'a din braçiele mumei sale, care o tînea convulsivu strinsa la pieptulu seu, o înveli într'unu shawl si apucá pe Ulrich de mâna.

— Acuma vino!

— O! cresce-o bine, — se rugá Olivia, — trac-téza bine cu fic'a mea, déca speru îndurare din ceriu.

Suspînându adâncu cadíú nefericit'a mama pe unulu din scaunele cele aurite.

Asiá o vedú Ulrich ultim'a óra, când dên-sulu esí.

Nici díce minute nu a petrecutu Ulrich în casa, si ca ametitu urmá crescatórei, care ilu conduse afara prin niste halle si coridóre.

— Acuma iéta iti predau fetiti'a si te du în stâng'a, — i sîopti ea, — în coltiú vei gasi o birja.

Ea disparú.

Elu remase ca înmarmuritu, si nu sciea ce sè faca. Sè stea pe locu nu putea, càci usioru putea sè-lu vedía vr'unu policistu cu acestu pachetu suspectu. Plecá dar, ca si când ar visá, în directiunea indicata, si dupa câteva minute porni cu birj'a spre Blooms-bury.

Îndata ce se simti siguru în trasura desveli shawlulu. Diorile dejá se reversau, si primele radie sarutau cu dulce faci'a mitutica a ângerasiului.

O fetiti'a! Si elu o ducea acasa. Astfel se fini aventur'a acestei nopti.

— Dómne Ddieu! — dîse Ulrich ingrigiatu, -- óre ce va díce Rosanna?

(Va urmá.)

Ce e nou ?

Dela curti. Împăratés'a și regin'a Austro-Ungariei va petrece sezonul de vânătoare de vulpi în Anglita. — Famili'a imperială rusă va sosi în curând la Livadia. — Regin'a Victoria a sosit la castelul dela Balmoral. — Regele Olandei a sosit la Potsdam, împreună cu principele imperial, la 24 august.

Sciri personale. Arhiducele Iosif, continuându inspectiunea sa, a sosit la Cluj; de acolo arhiducele va merge la M. Osiorheiu, să asiste la manevrele honvedilor. — Comandantul militar al Transilvaniei, br. Ringelsheim, a încheiat la 29 l. tr. inspectiunea sa și s'a întors acasă la Sibiu. — Ministrul Delyanis, pe care Greci'a l'a trimis la curțile străine să lucreze în favorul cauzei grecesci, s'a întors la Atena, și a fost primit cu entuziasm, căci a adus prospecte bune. — Dlu Cogalniceanu a sosit la Paris; scopul călătoriei dlui Cogalniceanu este d'a se întretine cu Waddington despre cestiunea libertății religioase.

Retragerea lui Szapáry la Doboși s'a făcut în niste împrejurări foarte critice; s'a început la Tuzla în 10 august după mișcarea la 4 și jumătate și s'a continuat neconținut până'n dnu' următoare după mișcarea la 4, când diviziunea sosită la Gracanică, trecându în șir'a precedentă prin o adevărată ploaie de glonție. În dnu' următoare retragerea se continuă, și între Gracanică și Dubosniczo, trecu érași prin un foc cumplit, avându deja mai bine de o sută de raniti. La Gracanică în 12 insurgenții ținura pauza de o zi, dar în 13 lupt'a se'nnoi. După mișcarea la 3 ore retragerea se continuă și la 14 către mișcarea diviziunea sosită la Bosna. În 15 și 16 urmara iérasă lupte cu insurgenții. În aceste zile murira vr'o 60 de soldați, și se ranira vr'o 400. De atunci Szapáry iérasă a avut multe lupte cu insurgenții.

Honvedii afara din patria. Fôia oficială „Budapesti Közlöny“ publică la 29 aug. un ordin regesc contrasemnă de toti ministrii, prin care ministrul de război e autorizat d'a întrebuintă temporala afara de fruntăria o parte din a 83-a brigada de infanteria a honvedilor, care va face serviciu în provinciile limitrofe.

Arhiducele Iosif vizitându Mehădia, — precum se depeșeă „Românului“, — avu o lungă convorbire cu locotenentele-colonelul Candiano Popescu. Arhiducele invită și la prânziu pe locotenentele-colonelul român.

Despre concertul-declamator din Siria mai primiram o corespondență, care ni spune, că chorul condus de învetiatorul Nicolae Ștefu a executat bine cvartetul Diorile; disertatiunea „O schiță din viét'a omului“, a fost lucrata cu diligență, dar a fost pre lungă; poezi'a „Blastemul lui Alesandru“ — aparuta pentru prima-ora în „Familia“ și — declamata de dlu I. Bulcu a făcutu efect mare; cvartetul „Cunosceti țier'a cea română“, s'a cântat cu succes, iéra dlu I. T. Mera a declamat frumos „Sentinel'a Română“ de V. Alesandri, asemenea și dlu E. N. T. Pucea „Penesiu Curcanulu“ totu de Alesandri; apoi „Ciobanulu“ cu trio „Bir oit'a“, dar mai alesu „Cântecul Gintei Latine“ (music'a de Mar-

chetti) a fost întimpinat de aplauze. Concertul dură până după diece ore, tinerimea nu mai putea de dorul jocului. De alta-data — programul mai scurtu, séu-celu puțin piese mai scurte. — F.

Austri'a recunoscă independența României. Acest'a se pôte deduce din faptulă, că împăratul a acordat dreptul d'a purtă decoratiunile române date unor oficiali austriaci.

Aniversari'a înființării imperiului austriac. La 26 august a trecut 600 de ani, de când Rudolf de Habsburg a batut pe câmpul March pe regele Ottokar alu Boemilor, și prin acest'a făcu temelul imperiului austriac.

Regele Olandei, Vilelm III, se va însură a două ore, luându de soția pe principes'a Elisabeta de Saxon-Waimar, nepôt'a împăratului Germaniei, care va deveni astfel unchiul regelui olandes.

În favoarea păcii eterne s'a făcutu la Paris în 25 aug. o întrunire, la care luara parte vr'o 5000 de persoane. Louis Blanc a trimis o scrisoare în contra resboielor și ținându la tribunalul de arbitragiu internațional. În această scrisoare Louis Blanc a atacat congressul dela Berlin, care a luat Basarabi'a dela Români, tovarasi de arme ai Rusilor, Români'a nefiindu o putere mare.

Noutăți din Români'a. Consulul general rusesc din Bucuresci a fost numit ambasadur lângă guvernul principelui Carol. — Dilele din urma au trecut prin Bucuresci 64 tunuri și 278 chestoane, cu două regimente de cazaci, întorcându-se spre Rusi'a. — Regimentele cari s'au întors pe acasă, au fost pretotu-indene primite cu entuziasm. — Tote autoritățile judecătorești din țiera si-au redeschis audiințele la 15, 27 august.

Mortii și raniti. Ministeriul de război continuă publicarea listei mortilor și ranitor. Vom continua și noi a scote din această listă pe români. În lupt'a dela Jaice la 7 august: infanteristi Toma Smêrdu, George Sussa, Antonie Janciaru, Martia Cegiaru, raniti; în lupt'a dela Banialuca în 14 august, Jovu Vușan, corporalii Ilia Bulat, Bartolomeiu Ilie, infanteristi Luca Bobanu, Dimitrie Bradășu, au cădutu; la Golesan în 14 august infanteristul Sima Stuparu a fost ranit. În spitalul de garnison nr. 7 în Grătiu zăcu următorii raniti: infanteristi Vasile Soidina, Juonu Draghiciu, Trifu Popescu, Mateiu Blasiu, Pavelu Magetiu, usioru raniti; George Novacu greu, Moise Turcunia usioru.

Sciri merunte. În China șapte milioane de oameni au murit de fôme. — „Pesti Napló“ scrie, că deficitul Ungariei — cu spesele cauzate prin ocupațiunea Bosniei, se va urcă la 60 de milioane. — O țieră din Croația a nascut doi gemeni cu totul crescuti de olaltă. — Scirile mai noue spunu, că fômea din China a început să mai încete, căci în timpul din urma ploile au pornit, și pamântul devine roditor. — La 20 august a fost în Avrigu un vifor cumplit, care a făcutu pagube grozave. — La Miscoltiu a fost în 30 august noptea o ruptură de noru, care a cauzat daune enorme; mai multi oameni s'au înecat.